

N:o 70.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående arrendefri upplåtelse till Jönköpings läns fångvårdsförening af förra militiebostället $\frac{1}{4}$ mantal Långanäs n:o 1 i nämnda län; gifven Stockholms slott den 6 mars 1899.

Förra barberarebostället $\frac{1}{4}$ mantal Långanäs n:o 1 i Höreda socken och Södra Vedbo härad af Jönköpings län är genom boställsdirektionens vid Smålands husarregemente kontrakt den 5 augusti 1869 utarrenderadt på trettio års tid från midfastan 1870 och lemnar i årligt arrende 63 kubikfot spanmål, hälften råg och hälften korn, samt 1 centner smör, motsvarande i penningar för arrendeåret 1897—1898 enligt den i kontraktet föreskrifna förvandlingsgrund 205 kronor 62 öre, äfvensom kontant 100 kronor, eller tillhoppa 305 kronor 62 öre.

I en af Kongl. Maj:ts befallningshafvande i nämnda län till Kongl. Maj:t insänd och till nådigt bifall förordad underdånig ansökning hafva landshöfdingen friherre Hj. Palmstierna, generalmajoren friherre A. M. Leuhusen, landssekreteraren A. H. Bagge, borgmästaren W. Palmgren med flere, såsom styrelse för Jönköpings läns fångvårdsförening, anfört, att föreningen, hvilken såsom mål för sin verksamhet uppstält, bland annat, att söka bereda vård em unga, vanartade personer, länge lifligt önskat att för vanartade barn inom länet upprätta en uppfostringsanstalt, att för åstadkommande af en dylik anstalt första vilkoret vore, att före-

ningen till sitt förfogande finge en landtgård, tillräckligt stor att bereda eleverna tillfälle till arbete i jordbruk och vid landthushållning bruklig hemslöjd samt på samma gång lemna afkastning i naturprodukter såsom bidrag till underhåll af anstaltens personal, men att föreningen med egna tillgångar, hvilka den 31 december 1896 uppgingo till allenast 6,462 kronor 76 öre, icke förmådde inrätta och underhålla en dylik anstalt; och har styrelsen med åberopande häraf anhållit, att förenämnda hemman måtte arrendefritt öfverlåtas till föreningens nyttjande, så länge en uppfostringsanstalt för vanartade barn der upprätthölles, hvarjemte föreningen hemställt, att från hemmanets skog, som för närvarande vore stäld under skogsstatens omedelbara vård och syntes böra under sådan vård förblifva, måtte medgifvas utsyning af virke till hemmanets hushöf och, på särskild framställning, till sådan nybyggnad, som pröfvades nödig.

Öfver berörda framställning har domänstyrelsen den 18 mars 1898 afgifvit infordradt underdånigt utlåtande; och har styrelsen dervid, jemte andra handlingar, öfverlemnadt instrument öfver en år 1897 å hemmanet hållen arrende- och saluvärdering äfvensom ett af vederbörande öfverjägmästare i fråga om hemmanets skogsmark afgifvet yttrande.

Af nämnda handlingar inhemtas,

att hemmanet är beläget 0,8 mil från Eksjö stad;

att hemmanet, hvarå finnas åbyggnader i väl underhållet skick med ett brandförsäkringsvärde af 7,000 kronor och hvartill hör en areal af 148 hektar 99,3 ar, deraf 66,5 ar tomter och trädgård, 21 hektar 67,4 ar åker, 15 hektar 75,4 ar äng, 10 hektar hagmark, 73 hektar 69 ar skogsmark och 27 hektar 21 ar impediment eller impedimentartad mark, ansetts betinga ett arrendevärde af 350 kronor och ett saluvärde af 25,000 kronor, hvari inberäknats det af vederbörande revirförvaltare till 19,000 kronor uppskattade värdet å hemmanets skog och skogsmark;

att någon särskild anledning till hemmanets bibehållande i kronans ego ej ansetts föreligga;

att uppskattningsmännen, hvilka haft sig bekant, att Jönköpings läns fångvårdsförening ämnade göra underdånig framställning i ofvan omförmälda syfte, såsom sin mening uttalat, att en uppfostringsanstalt för vanartade barn inom länet vore i hög grad af behofvet påkallad, att hemmanet syntes för det ifrågavarande ändamålet i flera hänseenden synnerligen lämpligt och att, då kronan fortfarande syntes böra disponera öfver hemmanets ganska värdefulla skog, uppoffringen från kronans sida kunde antagas blifva jemförelsevis ringa, på grund hvaraf uppskattnings-

männen hemstält, att hemmanet med undantag af skogen måtte till fångvårdsföreningen afgiftsfritt upplåtas på de närmare vilkor och bestämmelser, Kongl. Maj:t kunde finna nödigt föreskrifva; samt

att öfverjägmästaren, som med hänsyn till nu gällande höga virkespris ansett den å hemmanet växande skogens värde å rot kunna med beräkning efter 5 kronor för kubikmeter gagnvirke och 1 krona 25 öre för kubikmeter vedvirke uppskattas till 22,250 kronor, förmått sig icke finna skäl föreligga att efter nu löpande arrendeperiodens slut använda hemmanet eller någon del deraf för skogsväsendets räkning, hvarjemte öfverjägmästaren ifrågasatt, huruvida ej, i händelse fångvårdsföreningens ansökning vunnit nådigt bifall, lämpligast vore, att större delen af utmarken utbrötes och försålles jemte den derå växande skogen.

För egen del har domänstyrelsen anført, att det ändamål, för hvilket ifrågavarande hemman vore af fångvårdsföreningen afsedt att användas eller beredande af vård och uppfostran åt vanartade barn inom det län, der hemmanet vore beläget, syntes styrelsen vara af den allmännyttiga beskaffenhet, att de personer, som sträfvade för ändamålets förverkligande, kunde hafva befogade anspråk att dervid vinna understöd af staten; och då hemmanet Långanäs, hvilket, styrelsen veterligt, icke vore för något särskildt statsändamål behöfligt, vid den hållna uppskattningen ej ansetts hafva högre arrendevärde än 350 kronor, kunde, om hemmanet, såsom i den underdåniga ansökningen ifrågasatts, finge arrendefritt disponeras af fångvårdsföreningen, den uppoffring, statsverket derigenom komme att vidkännas, ej anses vara af större betydighet och skulle säkerligen ej på långt när motsvara de bidrag, föreningen måste från andra håll förskaffa sig för den tillämnade anstaltens uppehållande.

I afseende å den till hemmanet hörande skogsmarken, som finnes särskildt upptagen å en af jägmästaren P. Ohlin vid skogsindelningens uppgörande år 1874 upprättad karta, har domänstyrelsen anført, att, derest föreningens ansökning, i hvad den anginge dispositionen af hemmanets öfriga egor, skulle bifallas och dessa således förblifva i kronans ego, om än ej under dess omedelbara förvaltning, det syntes styrelsen ej vara lämpligt att, på sätt öfverjägmästaren ifrågasatt, fränsälja någon del af skogsmarken, hvarigenom dessutom åtskilliga olägenheter vid hemmanets användning i föreningens syfte kunde uppstå. Vid det förhållande att i hemmanets närhet finnes tre ej obetydliga skogar, tillhörande före detta boställen, som lemnade mer än 500 kronor hvarterda i årligt arrende, kunde någon afsevärd kostnad ej uppkomma för skötseln af ifrågavarande skog, om densamma bibehölles under skogsstatens vård

och förvaltning, men i sådant fall borde skogsskötseln, för att lemna största möjliga behållning, bedrifvas efter i vanlig ordning upprättad indelningsplan. Då emellertid ifrågavarande skog ej vore af den omfattning, att med en rationel hushållning kunde förenas rätt för föreningen att tid efter annan till kvantiteter, som ej vid indelningsplanens upprättande kunde beräknas, erhålla utsyning för nya byggnader och deribland äfven sådana, hvarmed andra ändamål än jordbrukets kraf skulle tillgodoses, ansåge styrelsen, att föreningens rätt till skogsfångst från skogsmarken borde inskränkas till hvad som hittills ansetts erforderligt till husbehovvets fyllande eller 65 kubikmeter årligen.

Med afseende å hvad i ärendet förekommit vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att medgifva,

att förra barberarebostället Långanäs n:o 1 må vid utgången af nu löpande arrendeperiod den 14 mars 1900 disponeras på det sätt, att det till hemmanet hörande, å förenämnda af jägmästaren Ohlin upprättade karta upptagna skogsmarksområde ställes under skogsstatens omedelbara vård och förvaltning, samt att hemmanet i öfrigt arrendefritt upplåtes åt Jönköpings läns fångvårdsförening, att användas till en uppfostringsanstalt för vanartade barn, med iakttagande,

att fångvårdsföreningen vid tillträdet af den till föreningen upplåtna delen af hemmanet inträder i kronans skyldigheter och rättigheter gentemot den arrendator eller brukare, som vid samma tid afträder hemmanet;

att föreningen skall ega från den undantagna skogsmarken erhålla årlig utsyning af 65 kubikmeter virke till underhåll af de för jordbruket nödiga byggnader och till vedbrand;

att, föreningen skall ansvara för de hemmanet i dess helhet åliggande onera och utskylder;

att, derest Kongl. Maj:t framdeles skulle finna uppfostringsanstalten ej handhafvas på sådant sätt, att den uppfyller det med densamma åsyftade ändamål, eller att hemmanet vanhäfdas, föreningen skall vara skyldig att efter uppsägning hemmanet å laga fardag till kronan afträda utan rätt till ersättning för å hemmanet vidtagna förbättringar eller eljest derå nedlagda kostnader; samt

att, då af nämnda anledning eller i följd af föreningens upphörande eller annan orsak hemmanet till kronan återställes, detsamma skall lemnas med för jordbruket behöfliga, i fullgodt stånd varande åbyggnader, med skyldighet för föreningen att enligt laga syns bestämmande ersätta de brister, som härutinnan och i fråga om hemmanets häfd kunna förefinnas.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse väl bevågen.

Under Hans Maj:ts,

Min Allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF.

Hans Wachtmeister.

Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Kongl. Höghet Kronprinsen Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 6 mars 1899.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve DOUGLAS,
Statsråden: herr friherre ÅKERHJELM,
 WIKBLAD,
 friherre RAPPE,
 ANNERSTEDT,
 VON KRUSENSTJERNA,
 greve WACHTMEISTER,
 CLAËSON,
 DYRSSEN.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet greve Wachtmeister föredrog härefter:

Kongl. Maj:ts befallningshafvandes i Jönköpings län underdåniga skrifvelse den 17 november 1897, hvarmed Kongl. Maj:ts befallningshafvande öfverlemnadt och till nådigt bifall förordadt en af landshöfdingen friherre Hj. Palmstierna, generalmajoren friherre A. M. Leuhusen, landssekreteraren A. H. Bagge, borgmästaren W. Palmgren med flere, såsom styrelse för Jönköpings läns fångvårdsförening, gjord underdånig ansöknings, deri föreningen anhållit, att förra barberarebostället $\frac{1}{2}$ mantal Långnäs n:o 1 i Höreda socken och Södra Vedbo härad af nämnda län måtte arrendefritt öfverlåtas till föreningens nyttjande, så länge en uppfostrings-

anstalt för vanartade barn der upprätthölles, hvarjemte föreningen hemställt, att från hemmanets skog, som för närvarande vore stäld under skogsstatens omedelbara vård och syntes böra under sådan vård förblifva, måtte medgifvas utsyning af virke till hemmanets husbehof och, på särskild framställning, till sådan nybyggnad, som pröfvades nödig;

öfver hvilken framställning domänstyrelsen afgifvit infordradt underdånigt utlåtande och dervid öfverlemnad en af jägmästaren P. Ohlin vid skogsindelningens uppgörande år 1874 upprättad karta jemte öfriga till ärendet hörande handlingar och kartor.

Med afseende å hvad i ärendet förekommit tillstyrkte statsrådet, att Kongl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen att medgifva,

att förra barberarebostället Långanäs n:o 1 finge vid utgången af nu löpande arrendeperiod den 14 mars 1900 disponeras på det sätt, att det till hemmanet hörande, å förenämnda af jägmästaren Ohlin upprättade karta upptagna skogsmarksområde ställes under skogsstatens omedelbara vård och förvaltning, samt att hemmanet i öfrigt arrendefritt upplätes åt Jönköpings läns fångvårdsförening, att användas till en uppfostringsanstalt för vanartade barn, med iakttagande,

att fångvårdsföreningen vid tillträdet af den till föreningen upplätta delen af hemmanet skulle inträda i kronans skyldigheter och rättigheter gentemot den arrendator eller brukare, som vid samma tid afträdde hemmanet;

att föreningen skulle ega från den undantagna skogsmarken erhålla årlig utsyning af 65 kubikmeter virke till underhåll af de för jordbruket nödiga byggnader och till vedbrand;

att föreningen skulle ansvara för de hemmanet i dess helhet åliggande onera och utskylder;

att, derest Kongl. Maj:t framdeles skulle finna uppfostringsanstalten ej handhafvas på sådant sätt, att den uppfylde det med densamma åsyftade ändamål, eller att hemmanet vanhäfdades, föreningen skulle vara skyldig att efter uppsägning hemmanet å laga fardag till kronan afträda utan rätt till ersättning för å hemmanet vidtagna förbättringar eller eljest derå nedlagda kostnader; samt

att, då af nämnda anledning eller i följd af föreningens upphörande eller annan orsak hemmanet till kronan återställes, detsamma skulle lemnas med för jordbruket behöfliga, i fullgodt stånd varande åbyggnader, med skyldighet för föreningen att enligt laga syns bestämmande ersätta de brister, som härutinnan och i fråga om hemmanets häfd kunde förefinnas.

Kongl. Maj:ts Nåd. Proposition N:o 70.

Hvad statsrådet sålunda tillstyrkt behagade Hans Kongl. Höghet Kronprinsen Regenten bifalla; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse, bilagan litt. — vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:

Hugo Malm.
